

ŠOLA V NARAVI

CENTER ŠOLSКИH IN OBŠOLSКИH DEJAVNOSTI • Revija za spodbujanje in razvoj šole v naravi • Letnik II • Marec 2010

DNEVNI CENTRI ***Tu smo za vas***

Izdajatelj:
CENTER ŠOLSkih IN
OBŠOLSkih DEJAVNOSTI

Frankopanska 9
1000 Ljubljana
Slovenija
E-naslov: info@csod.si
Spletna stran: www.csod.si
Telefon: 01 2348 600
Telefaks: 01 2348 630

Odgovorna oseba:
Matjaž Zajelšnik

Uredništvo:
Irena Kokalj
mag. Ida Kavčič
mag. Mojca Rudolf
Mirjana Jesenek Mori
Igor Rudman
mag. Karmen Arko

Recenzija:
dr. Jelka Strgar

Naklada:
1000 izvodov

Lektoriranje:
Darinka Verdonik, prof. slov.

Oblikovanje in tisk:
Tiskarna Pleško d.o.o.

Cena: 0,5 EUR
ISSN 1855-5772

DNEVNI CENTRI

DNEVNI CENTRI IN DNI DEJAVNOSTI V ČŠOD

*Dnevne centre drži pokonci učiteljev osem, njihovo delo je kot umetnost učenja polna pesem.
Kakovosten je prav vsak dan, naj bo tehniški, kulturni ali z naravo obdan.
Spoznavate lahko bogastvo svoje domovine in pristno kulturo, ki nikoli ne mine,
svetovno znane, genialne, ustvarjalne ljudi in ponosni postanete na svoje korenine.
Imajo ogromno znanja in izkušenj. Vsak prihod novih učencev je zanje dan, poln preizkušenj.
Svoje delo pa imajo zares srčno radi in še več kot do zdaj vam želijo dati,
za otroka in učitelja zanimive novice oblikovati.*

(Ajda)

Vse dni pouka se učenci ne učijo le v učilnicah. Mnogo šol v skladu z učnimi načrti organizira in izpelje dneve dejavnosti v naših **dnevni centrih**. In ni pomembno, kateri letni čas je takrat, važno je, da otroka vsebine dneva ter opravljene, nepozabne dejavnosti prevzamejo, napolnijo z občutki in znanjem. V dnevni centrih ČŠOD je bilo do današnjih dni ogromno šolarjev in dijakov.

Skoraj neverjetno, a vendarle res: preko 400.000 smo jih našli. Če nas do sedaj še niste preizkusili, vas vabimo, da se nam pridružite. Tudi zato, ker smo pripravili **nekaj res posebnih novosti**, ki jih drugje ni. Več o njih si preberite na zadnjem listu revije.

Verjame, da naj doživlja vsak mlad človek svet izven učilnice kot izjemno pomemben del učenja in osebnega razvoja, ne glede na njegovo starost, sposobnosti in možnosti.

Tako kot šole in starši smo tudi mi prepričani, da je potrebno otrokom zagotoviti najvišjo možno stopnjo kakovosti učenja. Zato je Center šolskih in občolskih dejavnosti že davnega leta 1993 poleg tednov življenja v naravi šolam ponujal izvedbe dni dejavnosti.

V sodelovanju z Arboretumom Volčji Potok, Tehniškim muzejem Slovenije Bistra, Muzejem premogovništva Velenje, Groharjevo in Čopovo hišo, letos pa dodatno še s Termami Snovik, smo ustvarili raznolike dnevne centre.

Dneve dejavnosti izpeljujejo naši učitelji v dogovoru z učitelji šol, ki izberejo primerne učne vsebine za svoje učence. Pestra ponudba učnih programov omogoča uresničevanje številnih ciljev iz učnih načrtov osnovne in srednje šole, pa tudi za maturante. Dneve dejavnosti in ekskurzije izpeljujejo naši učitelji prilagojeno razvojni stopnji otrok brezplačno. Starši prispevajo le za prevoz in vstopnino. Naše delo je namreč močno podprto s strani Ministrstva za šolstvo in šport.

Se sprašujete, kaj vse se skriva za posameznim imenom dnevnega centra?

Spoznajte nas še bolj kot do sedaj, odkrijte nove možnosti za delo s svojimi učenci in dijaki.

PRISLA JE POMLAD. ČAS JE ZA ŽETEV. KAKO?

Zdaj se lahko odločite, da boste v naslednjem šolskem letu koristili naše izkušnje in možnosti ter vpeli v svoje delo nas kot soustvarjalce kakovostnega poučevanja.

Za šol. leto 2010/11 se lahko prijavite v programe dnevnih centrov in šole v naravi preko spletne prijavnice. Do 19. aprila 2010 je namreč odprt javni razpis ČŠOD. Objavljen je na spletni strani ČŠOD www.csod.si in v Šolskih razgledih.

mag. Ida Kavčič, pomočnica direktorja

DNEVNI CENTER »MESTO LJUBLJANA«

Ljubljana je ena od najmlajših evropskih prestolnic. Je upravno, politično, kulturno, znanstveno, šolsko, gospodarsko in prometno središče naše države. Ljubljanski prostor ima pomembno vlogo že od prazgodovine naprej, tu so živeli in ustvarjali pomembni umetniki in znanstveniki (Valvazor, Trubar, Robba, Zois, Prešeren, Vodnik, Cankar, Plečnik, Jakopič, Belar ...).

V CŠOD že od leta 1996 organiziramo in izvajamo kulturne dneve v Ljubljani za osnovnošolce od 4. razreda dalje in srednješolce. Program učitelji izberete izmed učnih vsebin, ki so obširneje predstavljene na spletni strani CŠOD in usklajene z učnimi načrti.

Sprehodimo se po ljubljanskih ulicah, trgih in mostovih, ogledamo si pomembne kulturne in upravne ustanove: operno hišo, Cankarjevdom, muzeje in galerije, predsedniško in vladno palačo, parlament ..., vzpemo se na ljubljanski grad, obiščemo živilsko tržnico in se ob spomenikih spominjamo življenja in dela naših umetnikov in znanstvenikov. Tako utrdimo in poglobimo znanje, pridobljeno pri pouku zgodovine, geografije, slovenščine, likovne umetnosti, ekologije, glasbe, etike ... Seznanimo se z aktualnimi dogodki v mestu, začutimo utrip mestnega življenja, preizkušamo se v orientaciji in upoštevanju cestno-prometnih predpisov

Na Prešernovem trgu

ter skrbi za kulturno dediščino. V okviru kulturnega dne se lahko dogovorimo tudi za voden ogled kulturnih ali upravnih ustanov: Parlamenta, Cankarjevega doma, Semeniške knjižnice, Zgodovinskega arhiva, Cankarjeve spominske sobe na Rožniku, pravoslavne in protestantske cerkve ...

Učitelji lahko v obisk glavnega mesta vključite tudi ogled katerega od muzejev (Narodni, Mestni, Etnografski, Prirodoslovni,

Virtualni na ljubljanskem gradu, Železničarski ...), galerij, Hiše eksperimentov ali kakšne druge ustanove.

Mojca Marija Ažman, prof.

DNEVNI CENTER »GROHARJEVA HIŠA« NA SORICI

LIKOVNE IN GLASBENE DELAVNICE

Idilična visokogorska vas Sorica hrani pomemben spomenik naše kulturne dediščine, to je rojstno hišo slikarja Ivana Groharja (1867-1911). Hiša ni obnovljena le kot muzej, njena vrata so široko odprta tudi za umetniške dejavnosti, ki ljudi povezujejo. V njej že 15 let prirejamo kulturne dneve za učence osnovnih in srednjih šol. Vsako leto naše glasbene in likovne delavnice obiše preko 3000 otrok iz vse Slovenije. Začele so se s šolskim letom 1994/1995.

V likovni delavnici se učenci srečajo z različnimi slikarskimi tehnikami. Spoznajo se z likovno teorijo. Likovni material dobijo pri nas, izdelek na koncu odnesejo s sabo domov. Spoznamo skrivnosti slikarjev in se naučimo zakonitosti barvnega kroga ter mešanja barv.

Znamo, čeprav smo o tem močno dvornili.

Postali smo pravi mali orkester

V glasbeni delavnici otroku približamo in priljubimo glasbo, saj ima le-ta močan vpliv na celovit osebni razvoj. Zato imamo prvovrstne inštru mente iz Sonorjevega programa tolkal. Ritmična in melodična tolkala v primerjavi s klasičnimi glasbili

omogočajo krajšo pot do glasbenega doživetja. Udeleženci se ne glede na raven svojih glasbenih izkušenj sproščeno srečujejo s posameznimi glasbili, preizkušajo njihovo zvočnost in usklajujejo interese po igranju. Ritem, melodija in sozvočje so elementi, s katerimi se v toku dveh ur seznanijo učenci. Tako po uri in pol resnega dela stoji pred učiteljem 30 šolarjev kot pravi orkester, vsak s svojim inštrumentom, s svojo nalogo in odgovornostjo.

Po delavnicah si vzamemo čas še za ogled Groharjeve zbirke in etnografskega muzeja. Ob odhodu veseli in nasmejani obiskovalci ter ponovno vračanje so pomemben pokazatelj vrednosti programa. Šolarji radi igrajo, pojejo, rišejo. In kdor rad dela, to dobro dela.

Gašper Kačar, prof.

DNEVNI CENTER »ČOPOVA HIŠA«

Učni program PO POTI KULTURNE DEDIŠČINE

V vaseh pod Karavankami, pod mogočnim Stolom se je med leti 1800 in 1900 rodilo kar stodvajset izobražencev. Med njimi so bili duhovniki, učitelji, pa tudi pesniki in pisatelji. Rojstne hiše najbolj znanih med njimi so spremenjene v muzeje. Ob vpogledu v življenje v 19. in začetku 20. stoletja spoznavamo življenjske zgodbe in dela petih znanih Slovencev: Franceta Prešerna, Matije Čopa, Franceta Saleškega Finžgarja, Janeza Jalna in Antona Janše.

Kulturni dan začnemo v Vrbi, v Prešernovi rojstni hiši. Oglejmo si Prešernov spomenik, lipo s šestnajstimi kamnitimi stoli in cerkev svetega Marka. Pot nadaljujemo na Rodine, kjer je svojo mladost preživel Janez Jalen, pisec Bobrov. Jalnova rojstna hiša je zasebna muzejska zbirka, za katero skrbi družina pisateljevega pranečaka. Doslovce so rojstna vas pisatelja Franceta Saleškega Finžgarja. Ded in oče sta bila obrtnika, zato v hiši vidimo statve in šivalni stroj. S Finžgarjevimi zgodbami potujemo v čas njegove mladosti. Na Breznici stoji rekonstrukcija Janševega čebelnjaka. V delavnicah tudi mi narišemo panjske končnice in izdelamo čebelnjak. Kulturni dan zaključimo v Čopovi spominski hiši. Izdelamo plakate, oblikujemo glino, rišemo na steklo, dramatiziramo krajše besedilo, pripravimo recital, izdelamo maketo ...

Vsi skupaj pa ugotavljamo, da niso materialne dobrine tiste, ki dajo človeku trajno zadoščenje, temveč so to duhovne vrednote.

Uršula Kavalir Pobegajlo, prof.

Učni program EKSKURZIJA V ZAMEJSTVO

Pa zapišimo spoznanja

Pot nas vodi na avstrijsko Koroško. Prva točka ogleda je grad Ostrovnica, zgrajen na približno 160 metrov visoki skali. V času turških vpadov so ga zavarovali s štirinajstimi obrambnimi vrati. Ko hodimo od vrat do vrat, spoznavamo srednjeveške načine gradnje in obrambe. V grajskem muzeju je na ogled staro orožje in oklepi iz 16. stoletja. Povprečna višina moških je bila takrat med 140 in 160 cm, zato je posebej zanimiva lutka, ki prikazuje stotnika Schenka, ki je meril v višino kar 225 centimetrov! Morda je to tisti Brdavs, zaradi katerega je moral Martin Krpan na Dunaj?

Po Gosposvetskem polju se vračamo proti Celovcu in spregovorimo o Karantaciji, o ustoličevanju karantanskih knezov, o knežjem kamnu in vojvodskem prestolu. Obiščemo še cerkev Gospe svete, kjer so potekali obredi pokristjanjevanja Slovanov. V bližini cerkve je muzej na prostem, kjer ugotavljamo, kako so živeli naši predniki. Skiciramo eno izmed stavb.

V Celovcu si ogledamo deželno hišo, Stari in Novi trg, kip cesarice Marije Terezije in zmajev vodnjak. Zmaj je osrednji lik celovškega grba. Ste vedeli, da sta si ljubljanski in celovski grb zelo podobna?

Popoldne se odpravimo do Vrbskega jezera. S skupinskim delom ugotavljamo, kateri turisti prihajajo sem, iz katerih držav so, kaj vse potrebuje kraj, da je turistično privlačen. In potem se prijetno utrujeni in polni novih vtisov, vračamo nazaj domov.

Bi šli tudi vi z nami?

Uršula Kavalir Pobegajlo, prof.

Učni program PO PREŠERNOVIH STOPINJAH

Učencem želimo približati Prešernovo življenje in pesniško ustvarjanje.

Saj veš, kje je ta spomenik, kajne?

Z najmlajšimi učenci naredimo samo prvo stopinjo. Obiščemo pesnikovo rojstno vas Vrbo. Oglejmo si Prešernov spomenik, cerkev svetega Marka, staro vaško lipo ter seveda Prešernovo rojstno hišo. Ugotavljamo, kako so živeli včasih, kakšne predmete so uporabljali v vsakdanjem življenju, kje so spali, kuhali, kaj so jedli, kje so se umivali. Obisk je posebej zanimiv v zimskem delu leta, ko je zakurjena krušna peč in se v črni kuhinji pod stropom vali dim. Kulturni dan strnemo z različnimi delavnicami v

Čopovi hiši. Narišemo Prešerna, izdelamo razglednico Vrbe (ki jo seveda pošljemo staršem), izdelujemo slike s semeni, iz gline oblikujemo Urško in povodnega moža ...

Z učenci višjih razredov, ki Prešernovo življenje in delo že kar dobro poznajo, naredimo še dve dodatni stopinji. Poleg Vrbe obiščemo še Kranj in Ljubljano. Pot po Ljubljani nas vodi od Vodnikovega trga, kjer se je Prešeren šolal v nekdanjem liceju, preko Mestnega do Starega trga. Saj se spominjate, da sta na Starem trgu, pod lipo zeleno, ko so trobente in gosli in cimbele pele, plesala Urška in povodni mož? Na Rožni ulici so nastale najlepše pesnitve – Sonetni venec, Soneti nesreče in Gazele. Stopinje se nadaljujejo do trnovske cerkve, kjer je spoznal Primičevo Julijo. Na Bregu so natisnili Kranjsko Č'belco, Krst pri Savici in Poezije. V Ljubljani so Prešernu že pred dobrimi stotimi leti postavili spomenik. Za konec nas stopinje vodijo v Kranj, v Prešernovo mesto, kjer je pesnik šele dobri dve leti pred smrtjo dobil lastno odvetniško pisarno in kjer je dočakal izid Poezij. V hiši, kjer je živel in delal, je danes urejen muzej.

Če ste kaj prešerni, pojdite z nami po stopinjah Prešernovega življenja.

Uršula Kavalir Pobegajlo, prof.

DNEVNI CENTER »JAMA DIMNICE«

Učenci obeh devetih razredov smo imeli 1. decembra naravoslovni dan. Vsi smo se zbrali v učilnici, kjer nam je gospod Franc Malečkar debelo uro predaval o Krasu. Po enourni zanimivi

Pred jamo Dimnice, foto: Darka Petančič

predstavitvi smo se z avtobusom odpeljali do Slivja. Zaradi slabega vremena smo najprej odšli v jamo Dimnice. Zunaj nam je vodič razdelil jamske lučke, saj je v jami zelo temno. V jami smo reševali delovne liste ter izvedli veliko novih informacij, ki si jih je vredno zapomniti. Ena od zanimivosti je ta, da je jama dobila tako ime zato, ker so ljudje mislili, da se iz nje kadi pravi dim, čeprav gre v resnici samo za izhlapevanje vode, ki je v jami vedno veliko, saj na dnu teče prava reka. Ko smo prišli iz jame, je na srečo posijalo sonce. Za tem ogledom smo odšli do Ponikev ter naprej do cerkve sv. Martina. V njej smo si ogledali freske, ki jih je naslikal Tone Kralj. Vodič nam je razložil tudi vso zgodovino teh krajev in simboličen pomen fresk. Čisto vsaka simbolizira kakšnega od resničnih dogodkov. Nazadnje smo v učilnici pregledovali delovne liste. Najboljši so dobili nagrado, to je knjižico o jami Dimnice. Poslovili smo se od vodiča in odšli v Hrpelje, kjer smo počakali na prevoz. Ta izkušnja z jamskim svetom se nam je zdela čudovita in bi jo še enkrat ponovili.

Nina Šiškovič, 9. a, učenka OŠ DBB Hrpelje

DNEVNI CENTER »KRAŠKI ROB«

V jami

Priporočamo ga za učence drugega in tretjega triletja osnovne šole.

S skupinami se srečamo pri gradu Socerb, kjer se spoznamo z geografskimi značilnostmi Tržaškega zaliva in Kraškega roba. Ustavimo se ob tipih obal, ugotovimo razvoj ozemlja, rabo prostora in se pogovorimo o multietničnosti. Odkrivamo razvoj površja severozahodne Istre, življenje ob/z mejo in v borovih plantažah.

Nato se podamo v Sveto jamo, značilno jamo Matičnega krasa, ki jo odlikuje klima (hladnica) in sožitje človeka z naravo, saj je edina podzemna cerkev pri nas. Nadaljujemo peš po kolovozu preko Socerbsko-podgorskega krasa do kraškega polja Kastelec. Razvozlamo nastanek kraškega polja z izgonsko strugo in stelnikom, opazujemo povezanost rastja in rabo tal v odvisnosti od kamninske podlage, določimo mikro-makro kraške oblike kot so vrtače in delane terase. Posvetimo se še prsti, legi naselij, kamniti dediščini (šališ, kal).

Lahko se še spustimo z avtobusom ali peš v Osp, kjer opazujemo makijo s črničevjem, zatrep, vokliški izvir, zaradi svetlobe ukrivljene stalaktite in utrdbo - tabor na vhodu v jamo, športno plezanje in sobivanje turizma z varovanjem narave.

Program sklenemo z evalvacijo in podelitvijo praktičnih nagrad najuspešnejšim delovnim skupinam.

Franc Malečkar, vodja

Učni program v obeh izpostavah je možno izvesti v vseh vremenskih razmerah. Še posebej priporočamo zimo, ki omogoča izjemno doživljajsko učenje zaradi množice ledenih kapnikov v podzemlju, doživljanja zavetrja in temperaturnih razlik. Udeleženci potrebujejo le primerno obleko in obuvalo ter denar za simbolični vstopnini v Sveto jamo in Dimnice. Za vse ostalo poskrbimo izvajalci.

DNEVNI CENTER »RAKOV ŠKOCJAN«

Kraško dolino Rakov Škocjan, ki se nahaja med Cerknjskim in Planinskim poljem, dosežemo najlažje z avtocestnega izvoza Unec, od katerega je oddaljena le nekaj kilometrov.

Po malici v domu Rak se spustimo do izvira istoimenske reke. Seznanimo se z pomenom in režimi varovanja naravne in kulturne dediščine v krajinskem parku, razvojem apnenca, razumevanjem nastanka udornic nekoč in danes ter rastja v njih. Na stenah so še vidne praske »zmajevih krempljev«. Pod Malim naravnim mostom dosežemo izvirne Zelške jame. Tu prepoznamo pomen poznavanja kraške hidrologije na primeru Ljubljane. Po jamskem brezpotju se podamo v podzemlje, kjer v soju baterijskih svetilk odkrivamo kapnike in jamsko življenje. Ob povratku na površje nas učna pot vodi skozi različne gozdne sestoje vzdolž struge do ponora Tkalca jama onkraj Velikega naravnega mostu z oznakami nivojev stoletnih poplav. Srečamo

ostanke žag, prečimo mostiček želja, izmerimo višino in obseg večstoletnega hrasta, določimo vodno povezavo med kraškim očesom Kotel in izvirom Kotličiči...

Nekatere, predvsem bolj oddaljene šole, rade zaključijo delo s kosilom v domu Rak, nato pa se podajo še na popoldansko odkrivanje našega največjega presihajočega Cerknjskega jezera.

Otroci v Kristininem rovu Zelških jam

Tomaž Petek, univ. dipl. geol., Vojko Bizjak, prof. in Franc Malečkar

DNEVNI CENTER »ARBORETUM VOLČJI POTOK«

V Dnevnom centru Arboretum potekajo že petnajst let na ravoslovni dnevi za osnovno šolo in srednješolce.

Ali veste, da beseda arboretum pomeni zbirko dreves in grmov, ki je namenjena izobraževanju in raziskovanju? Da je Arboretum zavarovan kot kulturni spomenik oblikovane narave? Da so oblikovalci v Arboretumu študijske zbirke rastlin uporabili kot osnovo za raznolike parkovne prizore? Veliko rastlinsko bogastvo, ki se v Arboretumu sistematično zbira že 58 let, daje učencem in učiteljem možnost, da na enem mestu spoznajo predstavnike lesnatih rastlin z različnih koncev sveta in različne parkovne stile. Večina dela poteka na prostem v pristnem stiku z naravo. Ob opazovanju, raziskovanju in včasih tudi skozi igro učenci poglobljajo znanje, krepijo ekološko zavest in razvijajo odgovoren odnos do narave.

Če želite spoznati januarja cvetoči nepozebnik, nedavno odkrito rastlinsko vrsto volemijo, jeseni rdeče obarvano parocijo, množico cvetočih rododendronov in še veliko zanimivosti, nas obiščite.

Veliko rastlinsko bogastvo

mag. Aleša Carli in Mojca Demšar, univ. dipl. agr.

TEHNIŠKI DNEVI

DNEVNI CENTER »BISTRA«

Naša tehniška dediščina

Osrednja zbirka Tehniškega muzeja Slovenije v Bistri ima prostore v nekdanji kartuziji na robu edinstvenega življenjskega prostora – Ljubljanskega barja.

Učenci in dijaki si pod našim vodstvom ogledajo muzej, samostojno raziskujejo,

v delavnicah izdelujejo predmete iz papirja, lesa in tekstila, poslušajo predavanja, si ogledajo demonstracije eksperimentov, obiščejo občasne razstave ali pa se podajo v park, kjer opazujejo, merijo in raziskujejo. Za ogled in dejavnosti je na voljo do pet pedagoških ur. Pestro ponudbo delavnic za učence in dijake si lahko ogledate na e-strani: www.tms.si, Ker je muzej zelo velik, za dan dejavnosti predlagamo ogled dveh ali treh oddelkov.

Priporočamo, da šolarji obiščejo muzej večkrat in vsakokrat bodo doživeli mnogo novega.

Zbirke Tehniškega muzeja Slovenije v Bistri

- Na prometnem oddelku so razstavljeni avtomobili od izuma bencinskega motorja dalje, bicikli, motorna dvokolesa in tramvaj ter naftni derivati in zgodovina prodaje bencina.
- Na tekstilnem oddelku si šolarji ogledajo ter potipajo surovine za vlakna, ročne naprave in stroje za izdelavo niti, tkanin in pletenin.

- Gozdarski oddelak prikazuje gozd kot biotop, njegovo varovanje ter predstavlja delo gozdarjev. Šolarji se seznanijo z načini podiranja dreves in spravi luča.
- Na lesarskem oddelku se seznanijo z orodji in postopki za obdelavo lesa ter uporabnost lesa v gradbeništvu in vsakdanjem življenju. Tu so prave žagarske objekte in makete žag.
- Lovski oddelak predstavlja slovenski živalski svet (ptice in sesalce) v posnetkih naravnega okolja ter zgodovino lova.
- Ribiški oddelak predstavlja načine ribolova in ribogojništvo.
- Tiskarski oddelak predstavlja postopke izdelave papirja ter različne načine tiskanja.
- Na elektrooddelku so na ogled generator, dinamo in stikalna omara. Šolarji se lahko udeležijo demonstracije poskusov Nikole Tesle.
- Na kmetijskem oddelku šolarji spoznavajo različne pogonske in delovne stroje za kmetijska opravila. Seznanijo se z postopki mletja žit in peke kruha.
- Ob potoku Bistra si lahko ogledajo delovanje naprav na vodni pogon: furnirnica, kovačija, mlin in žaga venecijanka, ki si jih je mogoče ogledati tudi od znotraj.

Če želite dan dejavnosti še popolneje izkoristiti, vam kot NOVOST v šol. letu 2010/11 nudimo tudi ogled rojstne hiše Ivana Cankarja na Vrhniki, izvira Ljubljanice Močilnik in spoznavanje Ljubljanskega barja.

V šolskem letu 2010/11 bomo vpeljali še druge učne vsebine in sicer izvajanje dni dejavnosti v Muzeju pošte in telekomunikacij v Polhovem Gradcu za učence od 1. do 6. razreda osnovnih šol.

Marija Kovačič, prof.

DNEVNI CENTER »MUZEJ PREMGOVNIŠTVA« VELENJE

Najgloblja jedilnica na Slovenskem

Če želite videti na lastne oči, kakšne posledice prinaša poseganje človeka v naravo, potem boste prišli v Šaleško dolino in Velenje. Je mesto številnih gradov, mesto treh jezer, mesto, ki je nastalo »na premogu« in zaradi premoga.

Muzej premogovništva Velenje je v letu 2009 praznoval 10. obletnico svojega obstoja in že od začetka delovanja sodeluje s ČSOD. Skupaj smo za vse slovenske učence pripravili zanimive

in atraktivne učne vsebine: Od premoga do električne energije, Vplivi in posledice pridobivanja električne energije na okolje in prostor, Razvoj premogovništva na Slovenskem, Bivanjska kultura slovenskih rudarjev, Premogovništvo in rudarska tradicija.

Učenci se z zgodbo o slovenskem premogovništvu srečajo na zelo dinamičen in sodoben način. Tu so multivizija, posebni efekti, vožnja s podzemnim vlakcem, rudarska malica v najgloblji jedilnici na Slovenskem, ogled rudarskega stanovanja, spoznavanje rudarske tradicije in običajev v zunanjem delu muzeja, ogled rudarske garderobe in kopalnice ...

Premogovništvo je zaznamovalo Šaleško dolino, saj je vanjo pritegnilo energetiko in posledično različno industrijo. Premogovništvo je dolino tudi reliefno povsem preoblikovalo, o čemer pričajo tri jezera, ki so nastala kot posledica pridobivanja lignita.

Kot edini še aktivno delujoči premogovnik v Sloveniji Premogovnik Velenje in Muzej premogovništva sta skupaj s TE Šoštanj prav gotovo dovolj dober razlog, da se odpravite v Šaleško dolino in se seznanite z njenim razvojem in posledicami le-tega.

Bojana Pustinek Miočič, prof.

NOVOSTI

NOVI UČNI PROGRAM V DNEVNEM CENTRU »EKO TERME SNOVIK«

Mala vasica z le dvajsetimi hišami, skupaj s Termami, je zgled Evropi, kako lahko na okolju prijazen način proizvajamo energijo. Terme Snovik so namreč okolju prijazne terme ter prve in edine v Sloveniji nosilke prestižnega znaka EU za turistične namestitve - »EU marjetica«. So dobitnica več nagrad in priznanj za okolju prijazno delovanje in energetske učinkovitost.

V skladu z učnimi načrti devetletne osnovne šole smo pripravili za učence višjih razredov enkratne učne vsebine za tehniške dni.

Tehniški dan v Snoviku učence spodbuja k poznavanju in uporabi naravnih virov energije in pri njih močno razvija ekološko zavest. V enem dopoldnevu se hitro naučijo varčnega pridobivanja in ravnanja z energijo. Vodeno odkrivajo pot od drevesa do električne energije, delovanje manjše hidroelektrarne in delovanje in pomen sodobnih toplotnih črpalk.. Ogledali si bodo posebne vakuumske kolektorje, manjšo biološko čistilno napravo, zelo domiselno nizko energetske hišo in bogat zeliščni vrt. Sami pa bodo v delavnici sestavljali in praktično preizkusili učinke nekaterih naprav.

Na ta način bodo učenci imeli priložnost, da aktivno pridobijo znanje in vzpostavijo neposreden stik z življenjem in naravo.

A to je le drobec vsega programa. Pridite in se prepričajte.

Dostop do Term Snovik: 45 minut vožnje z avtobusom iz Ljubljane proti Celju, avtocestni izvoz Domžale; iz smeri Celje 35 minut z avtobusom proti Ljubljani, avtocestni izvoz Vransko.

Sončni kolektorji v Termah Snovik

Vabljeni v osrčje Kamniško - Savinjskih Alp.

Bojana Pustinek Miočič, prof.

NOVI UČNI PROGRAM V DNEVNEM CENTRU »BISTRA«

ki se bo odvijal v Muzeju pošte in telekomunikacij v Polhovem Gradcu

Živin kotiček

Muzej pošte in telekomunikacij je enota Tehniškega muzeja Slovenije, ki ima od junija 2008 svoje prostore v gradu Polhov Gradec. V čudovitem okolju, ki se ponaša z bogato kulturno zgodovino, so na ogled prenovljene in dopolnjene zbirke Zgodovina pošte, Zgodovina telekomunikacij, telegrafistke in telefonistke ter občasne priložnostne razstave.

Sodobna muzejska postavitve obiskovalca popelje vse od predstavitve prazgodovinskega prenašanja sporočil do množične uporabe telefona v vsakdanjem življenju. Na razstavi se lahko preizkusijo v znanju Morsove abecede, pošljejo sporočilo s pomočjo teleprinterja, poslušajo različne melodije poštnega roga, spoznajo delovanje ročne in avtomatske telefonske centrale ter poslušajo spomine iz časov, ko telefon še ni bil del našega vsakdana.

Mlajšim obiskovalcem muzeja je namenjen Živin kotiček, živahno opremljen prostor v katerem otroci skozi igro in s pomočjo ilustracij spoznavajo zgodovino pošte in telekomunikacij. V Živinem kotičku potekajo muzejske ustvarjalne delavnice za otroke vseh starostnih skupin. Izdelujejo lepljenke in barvajo pobarvanke. Osnovnošolci izdelujejo poštna rogove, poštna čepice, štampljke, rešujejo delovne liste, se igrajo z igro S pošto skozi čas ter v muzeju in v grajskem parku iščejo izgubljeni poštni paket. Osnovnošolci in dijaki sestavljajo telegrafe ter se spoznajo z uporabo Morsove abecede.

Ajda Kozjek, TMS Bistra

»GEOGRAFSKA ESKURZIJA NA KRAS IN PRIMORSKO«

Namenjena je vsem učencem višjih razredov OŠ in dijakom za podrobnejše spoznanje geografskih značilnosti kraša in dela Primorske.

Zaradi avtobusnega prevoza si lahko ogledajo in doživijo njune številne znamenitosti in posebnosti.

Planota med Tržaškim zalivom in Vipavsko dolino je svetovno znana, saj je dala ime približno desetini površja kontinentov na našem planetu. Prav je, da njene – kraške značilnosti predstavimo mladim na aktiven, interdisciplinaren način. Odolino, »miss« slepih dolin, spoznamo med vzponom na Artviže, s katerih se razgledamo preko Krasa ter od ponorov Reke do Furlanske nižine. Po krajšem odmoru v naši učilnici v vasi Slivje spoznavajo

Soline iz ptičje perspektive, foto: Ester Mihalič

preteklost teh krajev tudi skozi manj znane, a enkratne freske T. Kralja, se seznanijo z različnimi tipi kraškega površja in rabo tal. Mikro in makro kraške pojave opazujejo na poti do jame

Dimnice, v kateri opazujejo speleogenezo, klimo in živalstvo podzemlja. Po obisku kraške kmetije se spustimo še na južni obod Krasa, do izvirov, kjer spoznamo tudi celotno hidrografijo področja. Nekatere skupine se lahko odločijo za ogled solin, koprskega pristanišča ali vzpon na Slavnik.

Program ekskurzije je zelo primeren za učence od 6. do 9. razreda osnovne šole ter dijake, zlasti tiste, ki se pripravljajo na maturo iz geografije ali želijo opraviti obvezno terensko delo.

Vabljeni k nam, kjer je doma (tudi) burja, veliko sonca in preluknjan apnenec na skoraj vsakem koraku.

Franc Malečkar, vodja

Mrzlice, foto: Darka Petančič